

VALKOHÄNTÄPEURAN IÄN TUNNISTAMINEN

– Esimerkkejä elävän valkohäntäpeuran iän indikaattoreista ja iän tarkistamisesta

Valkohäntäpeuran keho kasvaa iän myötä, ja tätä voidaan hyödyntää ikäryhmien tunnistamisessa. Eri ikäryhmissä on myös muita tyyppisiä ominaispiirteitä, mutta valkohäntäpeuran ulkonäkö voi muuttua muun muassa vuodenajasta ja säästä riippuen. Ikäryhmän määrittämisessä tarvitaan tästä syystä usein useita tunnistamista mahdollistavia indikaattoreita. Uroksilla sarvipiikkiluku ei kerro iästä paljonkaan. Sen sijaan sarvien sisäleveys, sarvipuoliskon pituus ja sarven tyven ympärysmitta ovat hyviä indikaattoreita ikäryhmän määrittämisessä.

1½-vuotiaalla naaraalla on suhteellisen lyhyt pää, kevyt keho ja suhteellisen suora selkä- ja vatsalinja.

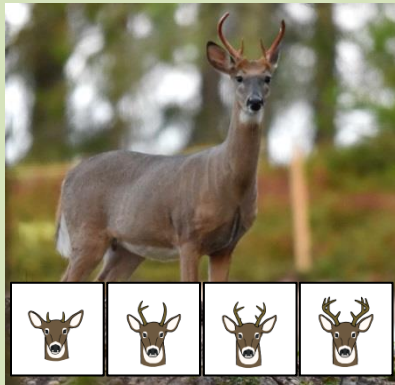
Täysikasvuoisella naaraalla on suhteellisen pitkä pää ja voimakas keho. Selkä- ja vatsalinjat voivat myös olla hieman kaarevat.

Ennen valkohäntäpeuran kaatamista tehdyn iän määrittämisen paikkansa-pitävyys voidaan tarkistaa hampaiden määrän ja ulkonäön perusteella.

Kaadettujen valkohäntäpeurojen iän tarkistaminen on siis hyvä tapa harjoitella erikäisten elävien valkohäntäpeurojen tunnistustaitoja.

½-vuotiaan valkohäntäpeuravasan pää on lyhyt ja suhteellisen kolmiikulmainen. Syksyllä korvat voivat näyttää suhteellisen suurilta, mutta talvea kohti mentäessä ne ovat suhteessa pienemmät.

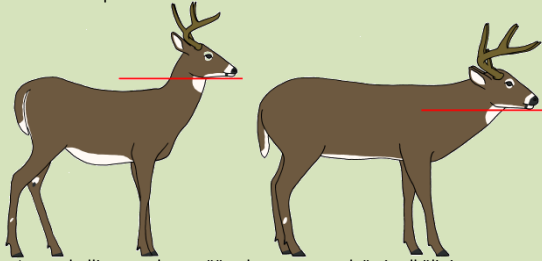
1½-vuotiaalla uroksella on kevyt keho, kapea kaula, pienet ja hennot sarvet ja usein korkealla sijaitseva pää. Vartalo on takajalkojen edestä kapeampi kuin rinnan kohdalta, ja takajalat näyttävät suhteettoman pitkiltä.

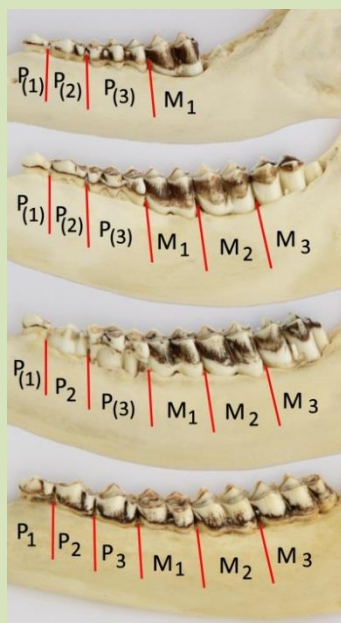
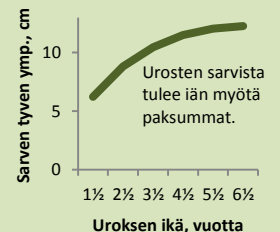
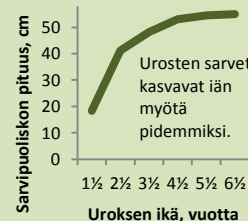
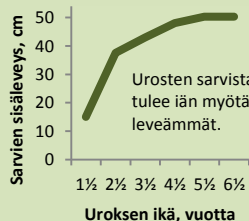
2½–3½-vuotiaiden urosten keho on jo lihaksikkaampi. Vartalo on edelleen kapeampi takajalkojen edestä verrattuna rintaan, mikä tekee kehosta kolmiomaisen näköisen. Sarvien sisäleveys on usein lähellä korvien välistä leveyttä.

Täysikasvuoisella uroksella (≥ 4½-vuotias) on massiivinen, lähes neliömäinen keho sekä suuret ja vankat sarvet, ja pää sijaitsee usein matalalla. Sarvien sisäleveys on usein huomattavasti korvien välistä leveyttä suurempi, sarven tyvi on usein silmän halkaisijaa leveämpi ja sarven ylin, sivulta katsottuna suora osa on usein pään etuosaa pidempi.

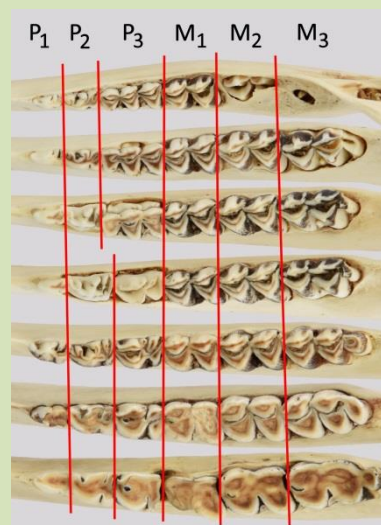
Jos rauhallisen uroksen pään alareuna on selvästi selkälinjaa alempana, uros on yleensä täysikasvuinen.

Normaalisti kehittyneellä vasalla (½-vuotias) on alaleuassa molemmilla puolilla neljä (tai joskus viisi) poskihampasta, joista edestä päin laskettuna kolmas (P₃) on kolmiosainen (ylin kuva).

1½-vuotiaalla tai sitä vanhemmalla valkohäntäpeuralla on kuusi poskihampasta. Syksyllä 1½-vuotiaalla valkohäntäpeuralla on yleensä maitohampaat jäljellä, mikä näkyy siinä, että edestä päin laskettuna kolmas hammas (P₃) on vielä kolmiosainen (toiseksi ylin kuva). Talvea kohti mentäessä maitohampaat vaihtuvat pysyviin hampaisiin, jolloin kolmannelle hampaasta (P₃) tulee kaksiosainen (toiseksi alin kuva, jossa maitohammas P₃) on putoamassa). 1½-vuotiaan valkohäntäpeuran tunnistaa silloin siitä, että kolme ensimmäistä hammasta (P₁–P₃) eivät ole kovin kuluneita ja ne ovat usein kolmea viimeistä hammasta (M₁–M₃) matalampia.

2½-vuotiaalla tai vanhemmalla valkohäntäpeuralla on kuusi täysin kasvanutta hammasta. Kaikkien hampaiden kärjissä on eriasteista kulunmaa (alin leuka 3½-vuotiaasta valkohäntäpeurasta).

Valkohäntäpeuran hampaat kuluvat iän myötä. Nuorilla valkohäntäpeuroilla poskihampaiden kärjet ovat terävät, mutta vuosien myötä pinnasta tulee yhä tasaisempi. Hampaiden kuluneisuutta voidaan siis käyttää valkohäntäpeuran iän määrittämisessä.

Ylhäältä:

- Vasa (½-vuotias)
- Yliuotinen (1½-vuotias), jolla on kaikki maitohampaat jäljellä
- Yliuotinen (1½-vuotias), jonka maitohampaan P₂ tilalle on vaihtunut pysyvä hammas ja maitohammas P₃ on vaihtumassa
- Yliuotinen (1½-vuotias), jonka maitohampaat P₂ ja P₃ ovat vaihtuneet pysyviin hampaisiin
- Nuori aikuinen (3½-vuotias)
- Täysikasvuinen (6½-vuotias)
- Vanha (13½-vuotias)

Lisätietoa valkohäntäpeuran iän tunnistamisesta löytyy esimerkiksi *Metsästyksenjohtajan perustaidot – Valkohäntäpeuran biologia – oppaasta.*

HUOM.! Nämä esimerkit ovat vain karkeasti suuntaa antavia. Valkohäntäpeuran kehitystä omalla talousalueella tulee paikallisten erojen vuoksi tarkastella alueella kaadettujen peurojen varmistetun iän pohjalta.

Lähteet: Hellickson et al. 2008, Lewis 2010, Kokko & Ala-Ajos 2012, Hewitt et al. 2014, Kekkonen et al. 2016, Wikström et al., julkaisematon

© Mikael Wikström, Suomen riistakeskus 2017